

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

перший (бакалаврський) рівень

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма – Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мов)

Суми – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання української літератури» для здобувачів першого (освітньо-професійного) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література); освітньо-професійна програма: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)/ Уклад. О.М.Семенов, Н.В.Громова. Суми, СумДПУ імені А.С.Макаренка. 26 с.

У програмі подано мету і завдання дисципліни, передбачені загальні та спеціальні компетентності, результати навчання, власне зміст програми, критерії оцінювання результатів навчання

Work program of the study discipline "Methodology of teaching Ukrainian literature" for applicants of the first (educational and professional) level of higher education in the specialty 014 Secondary education (Ukrainian language and literature); educational and professional program: Secondary education (Ukrainian language and literature. English language)/ Composition. O.M. Semenog, N.V. Gromova. Sumy, Sumy DPU named after A.S. Makarenko. 26 p.

The program presents the purpose and tasks of the discipline, provided general and special competencies, learning outcomes, the actual content of the program, criteria for evaluating learning outcomes

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
іноземної та слов'янської філології

А. М. Коваленко
«_30_»серпня_2023 р.

ПОГОДЖЕНО

науково-методичною комісією
факультету іноземної та слов'янської філології
«_30_»серпня_2023 р.
Голова Громова Н.В., к.пед.н., доцент

Розробник:

Семеног Олена Миколаївна, д.пед.н., професор кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури (протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.).

Завідувач кафедри

Семеног О.М., д.пед.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Освітній рівень – бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
6-й		6-й	
Лекції			
14 год.		2	
Практичні, семінарські			
42 год.		2	
Лабораторні			
Самостійна робота			
110 год.			
Консультації:			
2 год.			
Загальна кількість годин – 180		Вид контролю: іспит	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Робоча програма розроблена на основі Освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література) підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література). Курс є обов'язковим для підготовки майбутніх учителів української мови і літератури та спрямований на формування методичної компетентності майбутнього фахівця.

Мета вивчення навчальної дисципліни – опрацювати форми, методи і прийоми вивчення різних видів програмового матеріалу на уроках української літератури, методику аналізу художнього твору; сприяти формуванню у загальних та фахових компетентностей, у т.ч. медіаосвітньої компетентності, академічної культури.

Програма навчальної дисципліни відповідає колективній темі кафедри «Текст у сучасних дослідницьких парадигмах» (ДР№ 0121U108213, 2021-2023 рр.), діяльності науково-дослідної лабораторії кафедри української мови і літератури «Академічна культура дослідника в освітньому просторі».

Унікальність дисципліни полягає в тому, що вона читається із урахуванням українсько-польського проекту Innowacyjny uniwersytet i przywództwo. Faza IV: strategie komunikacyjne i relacje uniwersytet-szkola /«Інноваційний університет та лідерство». Фаза IV: комунікаційні стратегії і відносини: університет школа», який виконується на кафедрі української мови і літератури, а також з урахуванням навчання в школі «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів» PISA (читацька грамотність). Програма школи презентує один із напрямів реалізації Модуля Жана Моне «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів» (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE), який імплементується в Інституті педагогіки НАПН України.

Регіональний аспект. На лекціях і практичних заняттях опрацьовуємо досвід учителів-методистів Сум і Сумщини (А.Баєва, О.Кузьменко, Н.Шеденко, Панченко Т.М. та ін.).

Завдання навчальної дисципліни:

- здійснити аналіз актуальних проблем української літературної освіти;
- формувати у студентів: фахово-методичні уміння: проектувати (відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, розробляти навчально-методичне забезпечення), проводити різні види занять, самостійну роботу за фахом у середній школі з урахуванням педагогічних інновацій, знань про індивідуально-вікові особливості молоді; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори); вести позакласну роботу з предмета.

- виконувати дослідницький/медіаосвітній проєкт з актуальних проблем літературної освіти на засадах академічної доброчесності;
- організовувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на формування культуромовних особистостей учнів;
- виховувати у студентів відповідальне ставлення до майбутньої професії, прагнення до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, уміння працювати з фаховими джерелами, медіаджерелами; втілювати нові методичні ідеї у практику навчання предмета, застосовувати педагогічні інновації.

Академічна доброчесність.

У процесі навчання студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності і діяти згідно з Кодексом академічної доброчесності СумДПУ імені А. С. Макаренка (2019 р.).

Відповідно до Кодексу Академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка учасники освітнього процесу повинні: діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; самостійно виконувати навчальні завдання; коректно посилатися на джерела інформації разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf)

Вивчення дисципліни спрямоване на формування компетентностей:

Набуття інтегральної компетентності:

здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.

Набуття загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну

культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети та працювати в команді (лідерська компетентність).

ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Набуття предметних (фахових) компетентностей:

ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність:

забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України); формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; адекватно використовувати мовні ресурси, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності.

ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; використовувати досягнення сучасної науки галузей мовознавства і літературознавства в практиці навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти); добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній і й діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ПК 9. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати

освітнього процесу; планувати освітній процес.

ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.

ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін: «Вступ до літературознавства», «Українська література», «Методика навчання української мови», «Педагогіка», «Психологія», «Основи наукових досліджень».

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання	
Знання	<p>ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання.</p> <p>ПРЗ 2. Знання й розуміння основних ліній шкільного курсу української мови та літератури.</p> <p>ПРЗ 3. Знання загальних питань методики навчання української мови та української літератури, методики вивчення окремих тем шкільного курсу української мови та літератури.</p> <p>ПРЗ 5. Знання форм, методів і засобів контролю та корекції знань учнів з української мови та літератури.</p> <p>ПРЗ 6. Знання різних видів позакласної роботи з української мови та літератури.</p> <p>ПРЗ 7. Знання цифрових сервісів для супроводу освітнього процесу, здатність їх використовувати в освітньому процесі</p> <p>ПРЗ 9. Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, мовні норми і стилі української літературної мови, соціокультурну ситуацію розвитку української</p>

	<p>мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ 1. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички правильно добирати та використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі.</p> <p>ПРУ 2. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів української мови і літератури, враховувати вікові психологічні особливості учнів у процесі навчання.</p> <p>ПРУ 3. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.</p> <p>ПРУ 4. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.</p> <p>ПРУ 5. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички проектувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проектувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проектування цілісного навчально-виховного процесу.</p> <p>ПРУ 6. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики та захищати дані у процесі е-комунікації.</p> <p>ПРУ 7. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички розв'язувати практичні завдання різних рівнів складності шкільного курсу української мови і літератури основної школи.</p> <p>ПРУ 8. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички інтегрувати інновації у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів.</p> <p>ПРУ 9. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в</p>

	<p>культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.</p> <p>ПРУ 10. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.</p> <p>ПРУ 11. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти, демонструвати здатність реалізовувати теоретичні і методичні засади навчання української мови і літератури. Англійської мови в основній школі.</p>
Комунікація	<p>ПРК 1. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у професійному середовищі.</p> <p>ПРК 2. Готовність консультивати колег з особливостей організації освітнього процесу; забезпечувати підтримку колег у набутті (вдосконаленні) ними педагогічної майстерності, самооцінюванні професійної діяльності; донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики.</p> <p>ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.</p>
Відповідальність і автономія	<p>ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ПРА 2. Спроможність керувати проектами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп.</p> <p>ПРА 3. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.</p>

Навчальна дисципліна сприяє формуванню соціальних навичок – міжособистісного спілкування, критичного мислення, комунікації.

Методи навчання: проблемний, дослідницький, діалогічний, проблемно-пошуковий, методи активного та інтерактивного навчання, у т.ч. змішаного, офлайн

та онлайн-навчання на різних платформах; доповідь, дискусія, есе, робота в малих групах, рольові дидактичні ігри, мікрОВикладання, рефлексія діяльності та саморефлексія, самонавчання, навчання на основі досліджень, через практику в закладах загальної середньої освіти.

Форми контролю: усне та письмове опитування, тестування, есе, презентації, виконання творчих завдань (авторські конспекти занять, проекти, презентації досвіду вчителя), екзамен.

ОП передбачено написання та захист курсової роботи з методики навчання української мови або методики навчання української літератури.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в СумДПУ імені А. С. Макаренка. Застосовується накопичувальна 100-бальна система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, проекти, реферати, контрольні роботи, поточний, підсумковий контроль.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент/ка також повинен/на

знати:

- концептуальні напрямки та перспективи розвитку літературної освіти в Україні;
- проблеми та перспективи розвитку методики української літератури;
- методику проведення основних типів уроків літератури (засвоєння нових знань; формування умінь і навичок; застосування умінь і навичок; узагальнення та систематизації знань; підсумковий та комбінований); методику проведення дистанційних уроків з української літератури;
- шляхи аналізу художнього твору на уроках літератури;
- різноманітність форм і прийомів організації самостійної роботи учнів на уроках літератури;
- критерії оцінювання знань, умінь і навичок учнів із літератури
- різні форми контролю знань і вмінь учнів.

вміти:

- працювати з методичною, нормативно-правовою, програмною документацією;
- сформулювати проблему, визначати мету і завдання дослідження;

- виявляти і використовувати міжпредметні зв'язки;
- орієнтуватися в науково-методичних працях, у довідковій, енциклопедичній літературі;
- володіти ключовими навиками проведення уроків з української літератури;
- готувати методичне забезпечення для проведення різних видів занять та діагностики знань учнів;
- планувати, організовувати, контролювати, аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
90-100	<p>Знання: студент на високому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, правильно і точно визначає мету і завдання літературної освіти, реалізовує на високому рівні виховний потенціал уроку літератури, критично і творчо застосовує науково-методичні публікації, аналізує навчально-методичні посібники для вчителя-словесника, знає і характеризує різні типології уроків літератури, пропонує раціональну структуру уроку літератури, вміє правильно визначати навчальну, виховну та розвивальну мету уроку літератури.</p> <p>Уміння: студент на високому рівні моделює фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, застосовує доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, пропонує доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, демонструє обраний шлях аналізу твору в контексті уроку, пропонує доцільні приклади застосування активних, інтерактивних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, залучаючи ефективні форми роботи, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити із досвідом кращих вчителів міста, області, пропонує форми роботи, спрямовані на розвиток здатності учнів творчо сприймати прочитане, висловлює власну думку про прочитаний текст художнього твору.</p>
82-89	<p>Знання: студент на високому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, правильно визначає мету і завдання літературної освіти, реалізовує на високому рівні виховний потенціал уроку літератури, критично застосовує науково-методичні публікації, критично аналізує навчально-методичні посібники для</p>

	<p>вчителя- словесника, знає і характеризує різні типології уроків літератури, пропонує раціональну структуру уроку літератури, вміє правильно визначати навчальну, виховну та розвивальну мету уроку літератури.</p> <p>Уміння: студент на високому рівні моделює в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, застосовує доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, може пропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, демонструє обраний шлях аналізу твору в контексті уроку, пропонує доцільні приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, залучаючи ефективні форми роботи, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, припускаючись окремих неточностей, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити присутніх із досвідом кращих вчителів міста, області, пропонує форми роботи, спрямовані на розвиток здатності учнів творчо сприймати прочитане, висловлює власну думку про прочитаний текст художнього твору</p>
74-81	<p>Знання: студент на достатньому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, правильно визначає мету і завдання літературної освіти, може реалізувати виховний потенціал уроку літератури, характеризує науково-методичні публікації, аналізує навчально-методичні посібники для вчителя-словесника, характеризує різні типології уроків літератури, правильно визначає навчальну, виховну та розвивальну мету уроку літератури.</p> <p>Уміння: студент на достатньому рівні моделює фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, застосовує доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, пропонує доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, демонструє обраний шлях аналізу твору в контексті уроку, допускаючи незначні помилки та самостійно їх виправляючи, пропонує доцільні приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, припускаючись окремих неточностей, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити присутніх із досвідом кращих вчителів міста, області.</p>

<p>64-73</p>	<p>Знання: студент на достатньому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, може визначити мету і завдання літературної освіти, допускаючи неточності в їх формулюванні, враховує виховний потенціал уроку літератури, побіжно характеризує науково-методичні публікації, ознайомлений, але з певними труднощами використовує на практиці.</p> <p>Уміння: студент на достатньому рівні моделює в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не застосовуючи доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, може пропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, допускаючи незначні помилки та самостійно їх виправляючи, пропонує окремі приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, може передати зміст відвіданого уроку української літератури, припускаючись окремих неточностей.</p>
<p>60-63</p>	<p>Знання: студент на низькому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, називає мету і завдання літературної освіти, допускаючи неточності в їх формулюванні, може використовувати інформаційно-комп'ютерні технології в навчальному процесі з літератури, не враховуючи виховний потенціал уроку літератури, необізнаний із науково-методичними публікаціями.</p> <p>Уміння: студент на низькому рівні моделює в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не застосовуючи доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, не може запропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, допускає суттєві помилки, може запропонувати окремі приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, може скласти конспект позакласного заходу з літератури, може передати зміст відвіданого уроку української літератури, припускаючись суттєвих недоліків під час його аналізу.</p>
<p>35-59</p>	<p>Знання: студент не володіє знаннями шкільного курсу української літератури, може визначити мету і завдання уроку літератури, допускаючи неточності у формулюванні, не вміє використовувати інформаційно-комп'ютерні технології в навчальному процесі з літератури, не враховує виховний потенціал уроку</p>

	<p>літератури, необізнаний із науково-методичними публікаціями, не називає навчально-методичні посібники для вчителя-словесника.</p> <p>Уміння: студент не може моделювати фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не може запропонувати доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, не може запропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, може запропонувати окремі приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, не вміє скласти конспект позакласного заходу з літератури, не може передати зміст відвіданого уроку української літератури.</p>
1-34	<p>Знання: студент не володіє знаннями шкільного курсу української літератури, не визначає мету і завдання уроку літератури, не вміє використовувати інформаційно-комп'ютерні технології в навчальному процесі з літератури, не враховує виховний потенціал уроку літератури, необізнаний із науково-методичними публікаціями, не називає навчально-методичні посібники для вчителя-словесника.</p> <p>Уміння: студент не може моделювати в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не може запропонувати доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, не може запропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, не може запропонувати.</p>

Розподіл балів

Поточний контроль					Разом	Підсумк. (екз)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1	РОЗДІЛ 2	РОЗДІЛ 3	РОЗДІЛ 4				
Тема 1.1. Тема 1.2. Тема 1.3. Тема 1.4. Тема 1.5. Тема 1.6.	Тема 2.1. Тема 2.2. Тема 2.3. Тема 2.4.	Тема 3.1. Тема 3.2. Тема 3.3. Тема 3.4. Тема 3.5.	Тема 4.1 Тема 4.2.	Консульт. К/Р	40+ 25+ 10= 75	25	100
Поточний контроль							
14 б.	10 б.	12 б.	4 б.				
Контроль самостійної роботи							

7	6	6	6	10	25		
					10		

* За бажанням здобувача з попереднім консультуванням з викладачем можуть враховуватися результати навчання у неформальній освіті (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка).

Розподіл балів за види робіт:

- участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали,
- написання й опублікування статті – 7 балів,
- участь/призове місце у творчих конкурсах: обласних – 8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.
- участь/призове місце у всеукраїнському конкурсі наукових робіт – 15/18 балів.
- проходження онлайн-курсів – 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобом діагностики результатів навчання та методом демонстрування результатів навчання є екзамен.

Методами оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є: поточний контроль, усне і письмове опитування, есе, презентації, моделювання фрагментів уроків, виконання творчих завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

РОЗДІЛ 1. Науково-методичні засади шкільного курсу та уроку української літератури.

РОЗДІЛ 2. Основні теоретико-методичні засади проведення уроку літератури.

РОЗДІЛ 3. Робота з текстом на уроках української літератури.

РОЗДІЛ 4. Цифрові сервіси та онлайн-інструменти на уроках української літератури.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ТА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 1.1. Методика навчання української літератури як наука і навчальна дисципліна. Проблематика курсу в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» (2016), Законів України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2018), Державного стандарту базової середньої освіти (2020). Академічна доброчесність учасників освітнього процесу.

Тема 1.2. Історія розвитку методики викладання української літератури. Значення методичної діяльності Т. Бугайко, В.Сухомлинського для теорії і практики шкільного викладання літератури. Видатні українські методисти кінця ХХ століття Б. Степанишин, Є. Пасічник, Н. Волошина. Дослідження сучасних учених-методистів як один із напрямів модернізації літературної освіти.

Тема 1.3. Українська література як навчальний предмет. Культурологічна змістова лінія сучасного уроку літератури. Літературознавча концепція уроку літератури.

Тема 1.4. Учитель-словесник і його професійні якості. Основні критерії ефективності роботи вчителя літератури, його найважливіші якості і професійні вміння. Проблеми педагогічного спілкування учителя й учня на уроках літератури. Методична робота вчителя-словесника. Ресурсний центр професійного розвитку вчителя української мови і літератури. Кабінет української літератури та його різновиди. Самоосвіта вчителя української літератури.

Тема 1.5. Структура змісту і принципи побудови навчальних програм з української літератури. Нормативне і навчально-методичне забезпечення викладання навчального предмета. Зміст, принципи і побудова програм з української літератури в 5-6 та 7-9 класах. Календарно-тематичне планування уроків.

Принципи побудови чинних підручників. Системний підхід до навчання української літератури.

Тема 1.6. Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури. Компетентнісна спрямованість навчання української літератури.

РОЗДІЛ 2.

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 2.1. Навчання української літератури у складних умовах: плануємо гнучкі заняття із застосуванням гнучких методів і прийомів

Сучасний урок літератури. Філософсько-освітні передумови сучасного уроку української літератури. Психолого-педагогічні засади сучасного уроку української літератури. Планування роботи вчителя української літератури: календарно-тематичний та поурочний плани. Форми проведення і види уроків.

Тема 2.2. Методи і форми навчання. Поняття про методи і прийоми навчання. Основні класифікації методів навчання літератури. Інтерактивне навчання.

Залежність вибору методів, прийомів, засобів, видів і форм роботи учнів на уроках української літератури від матеріалу уроку, вікової, психологічної і наукової підготовки учнів та конкретної мети.

Проблемність у навчанні. Літературні навчальні завдання

Тема 2.3. Методика вивчення теорії літератури в школі. Історичний коментар при вивченні літератури в цих класах (знайомство з епохою, в яку жив і творив письменник, із часом написання твору та ін.).

Тема 2.4. Уроки літератури рідного краю.

Позакласна робота з літератури. Форми позакласної роботи з літератури. Методи і прийоми вивчення літератури на факультативних заняттях.

РОЗДІЛ 3.

РОБОТА З ТЕКСТОМ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 3.1. Методика вивчення сучасного художнього твору. Основні етапи роботи над твором. Підготовка учнів до сприймання твору. Читання твору і його види. Принципи та шляхи аналізу художнього твору. Аналіз образу-персонажа.

Методика діалогічного прочитання художнього тексту.

Тема 3.2. Вивчення біографії письменника. Принципи та джерела вивчення біографії письменника. Форми і методи вивчення біографії письменника.

Шкільне літературознавство. Опрацювання літературної критики. Засвоєння теоретико-літературних відомостей. Вивчення індивідуального стилю письменника.

Тема 3.3. Різноманітність форм і методів вивчення фольклору. Зв'язок уроків вивчення фольклорних жанрів із позакласною роботою (збирання

фольклору, проведення фольклорних свят тощо). Жанри епічних творів, уведених до шкільних програм 5-9-х класів.

Тема 3.4. Проблема вивчення драматичних творів на уроках української літератури. Різноманітність прийомів аналізу драматичного твору (коментоване читання, читання за ролями, створення мізансцен).

Тема 3.5. Розвиток мовлення учнів на уроках літератури. Усне і писемне мовлення читачів. Учнівські письмові роботи.

РОЗДІЛ 4.

ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ТА ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 4.1. Сервіси для створення «хмаринки слів» (Word It Out, Word Cloud Generation, Word Art, AnswerGarden тощо), ментальних мап (XMind, FreeMind, iMindMap, MindJet Mindmanager, Edrow Mind Map, Visual Mind тощо), інтерактивних плакатів (Thinglink, Glogster EDU, H5P тощо), коміксів (Bitstrips, Canva, Write Comics, Pixton, StoryboardThat) тощо. створення чатів або постерів у додатках Canva PlayBuzz, Miro, Jamboard; здійснення віртуальних мандрівок у музеї; аналіз фото, документів, пізнавальних текстів, розміщених на віртуальних дошках Jamboard, Padlet; участь в онлайн-опитуваннях, тестуваннях, змодельованих за допомогою Google Forms, Online Test Pad, Poll everywhere тощо.

Тема 4.2. Навчання української літератури у вимірах медіаграмотності.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
лек		пр	кон	сп	лек		пр	кон	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ТА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 1.1. Методика навчання української літератури як наука і навчальна дисципліна.		2	2							

Тема 1.2. Історія розвитку методики викладання української літератури.			2							
Тема 1.3. Українська література як навчальний предмет.		2	2							
Тема 1.4. Учитель-словесник і його професійні якості.			2							
Тема 1.5. Структура змісту і принципи побудови навчальних програм з української літератури. Підручники з української літератури.		4	4							
Тема 1.6. Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури.			2							
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 2.1. Сучасний урок літератури		4	2							
Тема 2.2. Методи і форми навчання.		2	4							
Тема 2.3. Методика вивчення теорії літератури в школі.			2							
Тема 2.4. Уроки літератури рідного краю.			2							
РОЗДІЛ 3. РОБОТА З ТЕКСТОМ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 3.1. Методика вивчення сучасного художнього твору.		2	2							
Тема 3.2. Вивчення біографії письменника.		2	2							
Тема 3.3. Різноманітність форм і		1	2							

методів вивчення фольклору										
Тема 3.4. Проблема вивчення драматичних творів на уроках української літератури.		1	2							
Тема 3.5. Розвиток мовлення учнів на уроках літератури.		4	4							
РОЗДІЛ 4. ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ТА ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 4.1. Цифрові сервіси та онлайн-інструменти на уроках української літератури		2	2				2			
Тема 4.2. Навчання української літератури у вимірах медіаграмотності.			2				2			
Контрольна робота			2							
Консультація до іспиту				2						
Усього за курс	180	14	42	2	110		4			

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Науково-методичні засади шкільного курсу та уроку української літератури. Своєрідність методики викладання літератури як науки літератури як науки. Складові: історія методики, теорія методики, шкільне літературознавство, практична методика.	4	
2	Програма з української літератури як нормативний документ. Принципи побудови навчальних програм: Системний підхід до навчання української літератури. Дидактико-методичний потенціал програм Формування читацької і ключових компетентностей.	2	2

	Календарно-тематичне планування уроків.		
3	Структура і принципи побудови шкільного підручника з української літератури для основної школи. Функції шкільного підручника з української літератури. Вимоги до сучасного підручника з літератури. Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури. Компетентнісна спрямованість навчання української літератури. Варіантність підручників з української мови для 5 класу закладів загальної середньої освіти.	2	
4	Сучасний урок: основні вимоги, програми, підручники. Культурологічна змістова лінія сучасного уроку літератури. Літературознавча концепція уроку літератури.	4	
5	Принципи вивчення біографії письменника. Особливості вивчення біографічних відомостей в основній школі. Шкільне літературознавство.	2	
6	Моделі уроків вивчення сучасних художніх творів. <i>Мистецький контекст</i> Читацький практикум Методика вивчення творів сучасної української літератури для підлітків.	2	
7	Робота з різними видами текстів (зокрема художніми текстами та/або медіатекстами) у процесі викладання зарубіжної літератури. Інтеграція медіаграмотності у сучасний урок української літератури.	2	
8	Використання в освітньому процесі інтерактивних форм (відповідні інтернет-ресурси, мультимедіа, електронні книги й бібліотеки, аудіозаписи)	2	
9	Розвиток мовлення учнів Принципи формування мовної культури школярів. <i>Есе</i> – самостійна творча письмова робота	4	
	Усього	26	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методика навчання української літератури як наука і навчальна дисципліна.	2	
2.	Історія розвитку методики викладання української літератури.	2	
3.	Українська література як навчальний предмет.	2	
4.	Учитель-словесник і його професійні якості.	2	
5.	Структура змісту і принципи побудови навчальних програм з української літератури. Підручники з української літератури.	4	
6.	Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури.	2	
7.	Сучасний урок літератури	2	
8.	Методи і форми навчання на уроках української літератури	4	
9.	Методика вивчення теорії літератури в школі.	2	
10.	Уроки літератури рідного краю.	2	
11.	Методика вивчення сучасного художнього твору.	2	
12.	Вивчення біографії письменника.	2	
13.	Різноманітність форм і методів вивчення фольклору	2	
14.	Проблема вивчення драматичних творів на уроках української літератури.	2	
15.	Розвиток мовлення учнів на уроках літератури.	4	

16.	Цифрові сервіси та онлайн-інструменти на уроках української літератури	2	
17.	Навчання української літератури у вимірах медіаграмотності.	2	2
18.	Контрольна робота	2	
	Усього	42	2

8. Рекомендовані джерела інформації Основні:

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

Методичні рекомендації щодо викладання української мови, української літератури, зарубіжної літератури у 2022/2023 навчальному році

<https://www.schoollife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-ukrayinskoyi-movy-ukrayinskoyi-literatury-zarubizhnoyi-literatury-u-2022-2023-navchalnomu-rotsi/>

Методичні рекомендації щодо викладання української мови, української літератури, зарубіжної літератури у 2023/2024 навчальному році

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodychni%20rekomendazii/2023/09/12/IMR-2023-2024-Ukr.mova.12.09.2023.pdf>

Програма з української літератури для 5–9 класів За вимогами Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011)

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>

Професійний стандарт учителя:

<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-6 класів :

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Yatsenko.ta.in.14.07.pdf> (Яценко Т.О та ін.)

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Arkhypova.Sichkar.Shylo.14.07.pdf>

МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 7-9 класів :

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Ukr.lit.5-6-kl.Yatsenko.ta.in.27.11.2023.pdf>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/04.12.20023/Ukrayinska.literatura.7-9-kl.Zabolotnyy.ta.in.04.12.2023.pdf>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/29.12.2023/Ukr-lit.7-9.klas.Pastushenko.ta.in.29.12.2023-1.pdf>

Аналіз стану шкільної літературної освіти в умовах НУШ. Стратегії реалізації рішень виявлених проблем.

<https://www.orioncentr.com.ua/metodychna-chitalna/242-school-literature-education-nus-ideas-vasyl-shulyar>

PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. К. : УЦОЯО, 2017. 123 с.

PISA-2022: короткий огляд усіх основних результатів
<https://nus.org.ua/articles/pisa-2022-korotkyj-oglyad-usih-osnovnyh-rezultativ/>

Бабійчук Т. Сучасна українська література: імена, теми, інтерпретація // Українська мова і література в школах України. 2018. № 12. С. 21-28.

Бондаренко Юрій Загальна модель шкільного навчання української літератури : монографія. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 392 с

Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. для самостійної роботи студента / П.В. Білоус, Г.Д. Левченко. К. : ВЦ «Академія», 2012. 364с.

Володимир Гладишев, Василь Шуляр БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ
<https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/183/171>

Градовський А. В. Українська палітра на європейському тлі: формування у майбутніх учителів-словесників навичок компаративного аналізу художнього твору / А. В. Градовський. Черкаси : [б. в.], 2011. 220 с.

Домінанти духовного світу українців : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2010. 300 с.

Жила С. Бачити художній твір як культурний універсум . Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. К. : Педагогічна думка, 2015. С. 38-50.

Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2009. 464с.

<https://lib.iitta.gov.ua/705923/1/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF.pdf>

Лісовський А. Етюди з методики викладання літератури : навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2013. 105 с.

Літературне краєзнавство: Посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: Вид. 2, доп. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2011.

Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики: [навчальний посібник] К. : ВЦ «Академія», 2010. 520 с.

Методика викладання літератури : термінологічний словник / за ред. А. Ситченка. Київ : Видавничий Дім «ІнЮре», 2008. 132 с.

Наукові основи методики літератури : навчально-методичний посібник / за ред. Н. Волошиної. Київ : Ленвіт, 2002. 344 с.

Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ : Ленвіт, 2000. 384 с.

Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2005. 154 с.

Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [наук.-метод. посіб.]/ О.І.Пометун, Л.В.Пироженко; за ред. О.І.Пометун. К.: Вид-во А.С.К., 2004. 192 с.

Пультер С. О., Лісовський А. М. Методика викладання української літератури в середній школі. Житомир: Полісся, 2000. 163 с

Пультер С. О. До питання наукових досліджень з історії розвитку методики викладання української літератури в середній школі.

<http://eprints.zu.edu.ua/10022/1/%D0%9F%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%80.pdf>

Семенов О. Педагогічна майстерність учителя-словесника в дослідницьких рефлексіях Ніли Волошиної [// Українська література в загальноосвітній школі. - 2013. - № 9. - С. 2-4. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ulvzsh_2013_9_2

Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.

Семенов О.М., Вовк М.П., Дятленко Т.І, Громова Н.В. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 377 с.

Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах : навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291с.

Слижук О. Методика викладання української літератури: конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 138 с.

Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.

Уліщенко В. В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі : К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 398 с.

Філіпчук Г. Г. Націєтворчість освіти : Чернівці : Зелена Буковина, 2014. 400 с.

Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв : Іліон, 2014. 553 с.

Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2016. 360 с.

<https://lib.iitta.gov.ua/705923/1/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF.pdf>

Додаткова література:

Наукові, науково-методичні праці викладача,

який забезпечує навчальну дисципліну

1. Семенов О. Мовнокомунікативна особистість учителя й учня у художньо-педагогічному дискурсі. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. 180 с.

2. Семенов О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.

3. «Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни» — посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти, розроблений Громадською організацією «GoGlobal» спільно з Центром «Розвиток КСВ» та експертною платформою Career Hub у рамках програми «Мріємо та діємо» // <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-IXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view>.

МЕДІА&ВЧИТЕЛЬСЬКИЙ кампус»:е-посібник / Уклад. Семенов О., Муратова О., Пономаренко Н. П. Суми – Бахмут, 2021. 166 с. https://rctpd.sspu.edu.ua/images/campus/E-posibnyk_MEDIAVCHYTEL.pdf

Ефективні практики навчання на уроках української літератури

<https://www.youtube.com/watch?v=1jPbrbgELYk&t=554s>

Кузьменко Оксана Михайлівна, учителька української мови і літератури Кириківської загальноосвітньої школи I – III ступенів Кириківської селищної ради Охтирського району Сумської області.

Онлайн-сервіси // інтернет-ресурси для організації освітнього процесу

- *відеоконтент* (вебінари, ютуб-канали); *соціальні мережі* (Facebook, Twitter, LinkedIn, Google talk, чат Yahoo, Skype, WhatsApp тощо), *аудіоконтент* (подкасти);

- освітні платформи (Prometheus, Ed-Era, IREX, портал «На урок»);
- *науково-популярні сайти* (Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність» (<https://medialiteracy.org.ua/>), спільнота «Розвиток медіапсихології та медіаосвіти в Україні» (<https://cutt.ly/LWMIvx2>), сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти НАПН України (<http://www.mediaosvita.org.ua>), портал «Детектор Медіа» (<https://ms.detector.media/>), сайт «Ліга.net» спецпроект «Медіагігієна» (<http://uchoose.info/category/kolonky/mediahihiena/>), сайт Stopfake.org (<http://www.stopfake.org>) MediaLab (<https://medialab.online>)